

Til lovforslag nr. L 173. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 13. maj 2003

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser

(Forenkling og mere fleksibilitet)

[af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 27. februar 2003 og var til 1. behandling den 13. marts 2003. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 27. februar 2003 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Benny Wielandt, Farum. Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 25 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som den har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget bemærker, at den nuværende udformning af erhvervsuddannelserne tager sit udgangspunkt i Reform 2000. Reform 2000 var som udgangspunkt en reform, der skulle vise vejen frem mod fremtidens fleksible erhvervsuddannelser. Dette skete efter en lang og meget konstruktiv proces, hvor alle aktører på erhvervsuddannelsesområdet var taget i ed og et enigt Folketing vedtog reformen.

I øjeblikket er Reform 2000 ikke fuldt ud implementeret på erhvervsskolerne, hverken med hensyn til den pædagogiske udvikling eller lærernes kompetenceudvikling. Endvidere har ingen eller kun meget få elever gennemført en uddannelse som følge af Reform 2000. Reformen indebar desuden mange store strukturelle og planlægningsmæssige udfordringer for skolerne og eleverne. Hertil kommer, at reformen ikke er endeligt evalueret.

Det er derfor med stor undren, at Socialdemokratiet, bl.a. gennem regeringens finanslovsaftale, aftalen om erhvervsskolernes økonomi samt bemærkningerne til lovforslaget, kan se, at regeringen og støttepartierne ønsker at foretage væsentlige ændringer i vekseldannelsessystemet, senest pr. 1. januar 2004.

Oven i de åbenbart kommende ændringer kommer så dette lovforslag. Ud fra en snæver betragtning er der ikke tale om de helt store væsentlige ændringer, men som en samlet helhed får mange af ændringerne væsentlig betydning.

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget, at forligsparterne vil ændre på dette lovforslag, når de på et tidspunkt når til enighed. Det betyder, at det for Socialdemokratiet er uklart, hvad målsætningen med dette lovforslag er. Partiet finder det uigennemskueligt og mere udtryk for lovsjusk, at der allerede i et lovforslag annonceres ændringer, som ingen ved, hvad går ud på. Dette kan Socialdemokratiet ikke støtte.

Socialdemokratiet har også noteret sig, at mange af ændringsforslagene er en udløber af det merkantile udvalgs arbejde og afrapportering. På baggrund af de varslede væsentlige ændringer af vekseldannelsessystemet er det Socialdemokratiets opfattelse, at det ikke er rimeligt over for hverken elever, erhvervslivet, skolerne eller lærerne, at ændringerne af erhvervsuddannelsesloven på denne måde kommer drypvis.

I forhold til det konkrete lovforslag er det Socialdemokratiets opfattelse, at ønskerne om yderligere fleksibilitet m.v. langt hen ad vejen kunne opfyldes ved en bedre udnyttelse af mulighederne i den nuværende lovgivning.

Samtidig er der lagt op til nogle ændringer, der gør Socialdemokratiet meget bekymret for den nationale genkendelighed af den enkelte uddannelse, elevernes muligheder, mobilitet osv. Flexibiliteten, den omfattende sammensætning af fag og niveauer, den individuelle kompetenceafklaring m.v. vil endvidere stille kraftigt forstærkede krav til vejledningsindsatsen. Der vil være behov for ekstra vejledning i forhold til i dag. Ressourcerne til denne ekstra vejledning ses ikke at være til stede.

Socialdemokratiet er bange for, at skolerne på den baggrund og på baggrund af den generelt meget dårlige økonomiske situation, de er i, bliver nødt til at tage ressourcerne fra undervisningen. Dette vil betyde flere undervisningsfri timer, og det er ikke det, der er behov for.

Vægtningen mellem grundfag, områdefag, specialefag m.m. er ikke en statisk størrelse, men helt at fjerne den fra lovgivningen, som lovforslaget lægger op til, er Socialdemokratiet betænkelig ved, da partiet er bange for, at erhvervsuddannelsessystemet på denne måde på sigt ikke længere vil være en del af ungdomsuddannelserne. Det er også væsentligt at understrege, at såvel elever som erhvervsliv også efterspørger bre-

de generelle kompetencer ud over de rent faglige kompetencer.

For Socialdemokratiet er det fortsat meget vigtigt, at en erhvervsfaglig uddannelse, uanset om det er inden for det tekniske eller det merkantile område, har et væsentligt element af almene kompetencer. Gennem spørgsmål til ministeren er mulighederne søgt afklaret for at gennemføre en fuld faglig uddannelse, som man kender dem i dag, hvis der, som lovforslaget beskriver det, laves uddannelser på niveau med de nuværende delkompetencer. Hvis dette skal være en reel mulighed med uddannelsesgaranti og skolepraktik, skal det være en ret for eleverne, uanset om de har en uddannelsesaftale eller er optaget i skolepraktik eller ej. Hvis denne ret ikke findes, vil muligheden for at komme ind på en uddannelse for mange være en ren illusion, hvor uddannelsesgarantien er sat ud af kraft. Endvidere fremgår det ikke klart, hvilket forsørgelsesgrundlag der vil være til stede for eleverne i denne situation, hvilket vil være en klar svækkelse i forhold til i dag.

Socialdemokratiet er også bekymret over, at der i ministerens svar til udvalget vedrørende lovforslaget klart gives udtryk for, at der er tale om en skærpelse af kravene i overgangen fra grundforløb til hovedforløb. En skærpelse, der inden for nogle områder kan være meget fornuftig, men som i dette tilfælde kan betyde, at elever, der har opfyldt målene i såvel folkeskolen som i grundforløbet, ikke kan komme på hovedforløbet. Det opfatter Socialdemokratiet som forstadiet til generelt brede adgangs begrænsninger inden for erhvervsuddannelserne. Adgangsbegrænsninger kan være nødvendige inden for enkeltstående og små fag, men er generelt uacceptable inden for erhvervsuddannelserne.

Det er endvidere vigtigt at pointere, at mange erhvervsuddannelser bør udgøre en helhed med progression over tid. Brugt forkert kan yderligere modulisering medføre, at uddannelserne ikke længere har karakter af sammenhængende progressive forløb, men får karakter af fragmentariske enheder, der aldrig når sammen.

Et af de største problemer, der overhovedet er inden for erhvervsuddannelserne, er mangelen på praktikpladser. Det er i den forbindelse skuffende, at den for mange unge fortvivlende praktikpladssituation, stort set ikke er nævnt med et ord i lovforslaget, og Socialdemokratiet kunne

da også ønske, at der i lovforslagets principbemærkninger på side 4, også var en sætning, der slog uddannelsesgarantien fast.

Socialdemokratiet har stor respekt for det arbejde, som det merkantile udvalg har udført i et forsøg på at forbedre de merkantile erhvervsuddannelser. Partiet kan dog også se en masse udestående problemstillinger vedrørende bl.a. tidspunktet, moduleringen, adgangsbegrænsningen, Reform 2000, praktikpladssituationen samt uddannelsesgarantien m.m., som Socialdemokratiet her har redegjort for.

Et andet mindretal i udvalget (SF, EL og KRF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Enhedslistens medlem af udvalget finder, at dette lovforslag handler om en række justeringer

af erhvervsuddannelserne, og at kodeordet, som på så mange andre områder, er fleksibilitet.

Selv om ændringerne i sig selv ikke er særligt store, er perspektivet, som disse ændringer af erhvervsuddannelserne indgår i, skræmmende.

Enhedslisten frygter, at disse ændringer vil medvirke til, at unge spises af med meget korte uddannelser, der ikke giver reelle kompetencer, og kan derfor ikke støtte lovforslaget.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Else Winther Andersen (V) fmd. Gitte Lillelund Bech (V) Christian Lund Jepsen (V)

Tina Nedergaard (V) Louise Frevert (DF) Karina Sørensen (DF) Nina Berrig (KF)

Else Theill Sørensen (KF) Bodil Kornbek (KRF) Carsten Hansen (S) Frank Jensen (S)

Nicolai Wammen (S) Lene Jensen (S) Thomas Adelskov (S) Aage Frandsen (SF)

Marianne Jelved (RV) nfm. Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	56*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 173

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsresumé fra undervisningsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Spm. 1 om, hvordan det sikres, at midlerne til de højere vejledningsomkostninger ikke tages fra undervisningen, til undervisningsministeren
	Spm. 2 om, hvordan mindre handelsskoler kan gennemføre grundforløbet med den øgede fleksibilitet og forenkling, til undervisningsministeren
	Spm. 3 om ret til at komme ind på uddannelse igen efter et eventuelt sabbatår, til undervisningsministeren
	Spm. 4, om ministeren vil sikre, at der er et forsørgelsesgrundlag for personer, der ønsker at komme i uddannelse igen, til undervisningsministeren
	Spm. 5 om, hvor mange ekstra praktikpladser ministeren regner med, at lovforslaget medfører, til undervisningsministeren
	Spm. 6, om det i dag er muligt at oprette praktikpladser i kombination mellem flere virksomheder eller mellem skolepraktikken og virksomheder, til undervisningsministeren
	Spm. 7 om, hvordan de almene kompetencer sikres, når vægtningen mellem grundfag, områdefag, specialfag og valgfag foreslås ophævet, til undervisningsministeren
	Spm. 8 om, hvilken vægtning mellem grundfag, områdefag, specialfag og valgfag ministeren ønsker af gennemføre, jf. den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 24, stk. 1, til undervisningsministeren
	Spm. 9 om redegørelse for, hvilke utilsigtede udgifter der tænkes på i forbindelse med den nye fleksibilitet, til undervisningsministeren
	Spm. 10 om, hvad de særlige krav kan indeholde i forbindelse med overgangen mellem grundforløbet og hovedforløbet, til undervisningsministeren
	Spm. 11, om der kan stilles krav om supplerende undervisning i skolepraktikperioden, til undervisningsministeren
	Spm. 12 om ændringen af § 15, stk. 3, betyder, at der lokalt kan skabes mulighed for individuelle uddannelsesforløb tilpasset det lokale arbejdsmarked, til undervisningsministeren
	Spm. 13 om nedsættelse af varigheden af skoleundervisningen i hovedforløbet, til undervisningsministeren
	Spm. 14 om, hvordan den nationale kvalitet m.v. sikres, til undervisningsministeren
	Spm. 15, om den forøgede fleksibilitet kan medføre, at uddannelsesgarantien begrænses til kortere erhvervsuddannelser, til undervisningsministeren
	Spm. 16 om søgningen til de i den nuværende lov gældende muligheder for at erhverve sig delkompetencer, til undervisningsministeren
	Spm. 17 om, hvilke adgangskrav der tænkes på, når der i lovforslagets bemærkninger står, at der indføres differentierede adgangskrav til de enkelte hovedforløb, til undervisningsministeren

Bilagsnr.	Titel
	Spm. 18 om en samlet pakke med ændringsforslag til erhvervsuddannelsesloven, til undervisningsministeren
	Spm. 19 om, hvordan erhvervsuddannelserne sikres en karakter af et sammenhængende progressivt forløb med lovforslagets ændringer, til undervisningsministeren
5	Svar på spm. 1 om, hvordan det sikres, at midlerne til de højere vejledningsomkostninger ikke tages fra undervisningen, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 2 om, hvordan mindre handelsskoler kan gennemføre grundforløbet med den øgede fleksibilitet og forenkling, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 3 om ret til at komme ind på uddannelse igen efter et eventuelt sabbatår, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 4, om ministeren vil sikre, at der er et forsørgelsesgrundlag for personer, der ønsker at komme i uddannelse igen, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 5 om, hvor mange ekstra praktikpladser ministeren regner med, at lovforslaget medfører, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 6, om det i dag er muligt at oprette praktikpladser i kombination mellem flere virksomheder eller mellem skolepraktikken og virksomheder, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 7 om, hvordan de almene kompetencer sikres, når vægtingen mellem grundfag, områdefag, specialfag og valgfag foreslås ophævet, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 8 om, hvilken vægtning mellem grundfag, områdefag, specialfag og valgfag ministeren ønsker af gennemføre, jf. den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 24, stk. 1, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 9 om redegørelse for, hvilke utilsigtede udgifter der tænkes på i forbindelse med den nye fleksibilitet, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 10 om, hvad de særlige krav kan indeholde i forbindelse med overgangen mellem grundforløbet og hovedforløbet, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 11, om der kan stilles krav om supplerende undervisning i skolepraktikperioden, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 12 om ændringen af § 15, stk. 3, betyder, at der lokalt kan skabes mulighed for individuelle uddannelsesforløb tilpasset det lokale arbejdsmarked, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 13 om nedsættelse af varigheden af skoleundervisningen i hovedforløbet, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 14 om, hvordan den nationale kvalitet m.v. sikres, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 15, om den forøgede fleksibilitet kan medføre, at uddannelsesgarantien begrænses til kortere erhvervsuddannelser, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 16 om søgningen til de i den nuværende lov gældende muligheder for at erhverve sig delkompetencer, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 17 om, hvilke adgangskrav der tænkes på, når der i lovforslagets bemærkninger står, at der indføres differentierede adgangskrav til de enkelte hovedforløb, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 18 om en samlet pakke med ændringsforslag til erhvervsuddannelsesloven, fra undervisningsministeren
	Svar på spm. 19 om, hvordan erhvervsuddannelserne sikres en karakter af et sammenhængende progressivt forløb med lovforslagets ændringer, fra undervisningsministeren
6	1. udkast til betænkning
7	Henvendelse af 1/5-03, fra Benny Wielandt, Farum

Bilagsnr.	Titel
8	Spm. 20 om kommentar til henvendelse af 1/5-03 fra Benny Wielandt, Farum, til undervisningsministeren
9	Spm. 21 om, hvordan det sikres, at timetallet ikke reduceres på erhvervsskolerne i forbindelse med den øgede vejledningsindsats, til undervisningsministeren Spm. 22 om, hvilke almene komponenter ministeren anser for værende vigtige i erhvervsuddannelserne, til undervisningsministeren Spm. 23 om, hvilken ramme ministeren anser for værende acceptabel i forbindelse med de faglige udvalgs spillerum, til undervisningsministeren Spm. 24, om ministeren vil sikre, at det bliver en ret at stige på en uddannelse igen frem mod højeste erhvervsuddannelsesniveau, uanset om eleven har en uddannelsesaftale eller er optaget i skolepraktik, til undervisningsministeren Spm. 25 om adgangsbegrænsning i forbindelse med det faglige udvalgs mulighed for at stille større krav ved overgangen fra grundforløbet, til undervisningsministeren
10	Svar på spm. 21 om, hvordan det sikres, at timetallet ikke reduceres på erhvervsskolerne i forbindelse med den øgede vejledningsindsats, fra undervisningsministeren Svar på spm. 22 om, hvilke almene komponenter ministeren anser for værende vigtige i erhvervsuddannelserne, fra undervisningsministeren Svar på spm. 23 om, hvilken ramme ministeren anser for værende acceptabel i forbindelse med de faglige udvalgs spillerum, fra undervisningsministeren Svar på spm. 24, om ministeren vil sikre, at det bliver en ret at stige på en uddannelse igen frem mod højeste erhvervsuddannelsesniveau, uanset om eleven har en uddannelsesaftale eller er optaget i skolepraktik, fra undervisningsministeren Svar på spm. 25 om adgangsbegrænsning i forbindelse med det faglige udvalgs mulighed for at stille større krav ved overgangen fra grundforløbet, fra undervisningsministeren
11	Svar på spm. 20 om kommentar til henvendelse af 1/5-03 fra Benny Wielandt, Farum, fra undervisningsministeren
12	2. udkast til betænkning